

6.5.2015

Dnro 2300/4/14

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Juha Niemelä

VALTIOKONTTORI SUORITTI LÄHES 14.000 EUROA KORVAUKSENA ANSIOPÄIVÄRAHAN MENETYKSESTÄ

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 15.4.2014 päivätyssä kirjoituksessaan Tampereen (nykyisin Pirkanmaan) työ- ja elinkeinotoimiston menettelyä hänen asiassaan. Kantelijan mukaan työ- ja elinkeinotoimisto laiminlöi loppukesästä 2011 selvittää asianmukaisesti sen, milloin hänelle oli täytynyt ansiosidonnaisen päivärahan 500 päivän enimmäisaika. Virheen seurauksena 500 päivää ei ollut vielä täytynyt, kun kantelija työllistettiin velvoitetyöhön Tampereen kaupungille. Tämä johti kantelijan mukaan puolestaan siihen, että hänelle velvoitetyön jälkeen maksettu päiväraha määräytyi uusin perustein ja hänen päivärahansa määräksi tuli 58,74 euroa. Ennen velvoitetyötä hänen päivärahansa suuruus oli ollut 73,42 euroa, minkä kantelija olisi kertomansa mukaan saanut, mikäli toimisto olisi laskenut 500 päivän täyttymisen oikein.

Kantelija on kertonut hakeneensa työttömyyskassansa päivärahapäätökseen muutosta, mutta sekä työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta että vakuutusosasto ovat hylänneet hänen valituksensa. Vakuutusosasto antoi ratkaisunsa 6.3.2014.

- - -

3 RATKAISU

3.1 Viranomaisten selvitykset tapahtumista

Työ- ja elinkeinotoimiston selvitys

Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimiston mukaan toimiston työvoimaneuvoja oli soittanut kantelijan velvoitetyöhön liittyen hänen työttömyyskassaan 31.5.2011 ja saanut tietää 8.5.2011 mennessä maksettujen päivärahopäivien määrän ja että sen tiedon mukaan velvoitetyö alkaisi 30.6.2011 ja kestäisi 23 viikkoa.

Kantelija oli kuitenkin mennyt määräaikaan työhön ajalle 6.6.–12.8.2011. Tämän työn jälkeen toimistossa oli laskettu 500 päivän tulevan täyteen 7.9.2011. Toimisto teki kantelijalle uuden tarjouksen velvoitetyöstä ja kantelija olikin tässä työssä 12.9.–11.12.2011 välisen ajan.

Kantelija oli määräaikaisen työn päättymisen jälkeen hakenut päivärahaa kassaltaan 13.9.2011. Kassa antoi päätöksensä 20.9.2011. Tuossa vaiheessa oli ilmennyt, että määräaikaisen työsuhteen päättymisen yhteydessä kantelijalle maksetun lomakorvauksen yhteydessä hänelle oli syntynyt yhden päivän vajaus 500 päivän kertymään. Tämä seikka ei ole toimiston mukaan ole voinut olla sen tiedossa 15.8.2011 laskettaessa enimmäisaikaa.

Ministeriön lausunto

Työ- ja elinkeinoministeriö on omassa lausunnossaan viitannut työllistämismääräaikäisyyttä koskeviin säännöksiin sekä työ- ja elinkeinotoimiston antamaan selvityksen toden, että työllistämismääräaikäisyyden piiriin kuuluvalle tulee ilmoittaa hänen oikeudestaan kuntoutukseen, koulutukseen tai työhön. Lisäksi työllistämismääräaikäisyyskunnalle tulee tehdä viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin määräaikäisyyden piiriin kuuluvan henkilön työttömyyspäivärahan 500 päivän enimmäisaika täyttyy. Edelleen työttömyysturvalaissa säädetyn työssäoloehdon tarkastelujakson kuluessa tehty työ, joka luetaan työssäoloehtoon, vähentää kuuden kuukauden työssäoloaika. Ministeriö toteaa, että sen laatiman ohjeen mukaan toimiston on tarvittaessa selvitettävä työttömyyspäivärahan maksajalta, onko henkilöllä työssäoloehtoon laskettavia työviikkoja.

Ministeriö katsoo, että työ- ja elinkeinotoimisto on menettelyt säästöjen mukaisesti selvittäessään kantelijalle hänen oikeuttaan määräaikäisyyteen ja selvittäessään kassalta 31.5.2011 kantelijan 500 päivän enimmäisaikan täyttymistä.

Sen sijaan ministeriö katsoo, että toimiston olisi tullut ottaa 15.8.2011 uudestaan yhteyttä työttömyyskassaan ja selvittää arvioitu 500 päivänä päättymisaika sekä myös työssäoloehtoon laskettavien viikkojen lukumäärä. Vasta näiden seikkojen selvittämisen jälkeen toimistolla olisi ministeriön käsityksen mukaan täsmällinen tieto siitä, milloin kunnan järjestämän määräaikäisyyden olisi tullut alkaa ja kuinka pitkäksi aikaa määräaikäisyys olisi tullut järjestää. Ministeriön mukaan toimiston tehtäviin ei kuulu yksipuolisesti ryhtyä arvioimaan 500 päivän täyttymistä eikä työssäoloehtoon laskettavien työssäoloviikkojen lukumäärää.

3.2

Asian arviointia

Totean aluksi, että nyt esillä olevat tapahtumat ajoittuvat kesään 2011 eli niistä oli kulunut kanteluhetkellä yli kaksi vuotta. Oikeusasiamies ei tutki yli kaksi vuotta vanhoja tapahtumia ilman erityistä syytä. Kantelija on pyrkinyt saamaan muutosta mielestään virheellisen menettelyn hänelle aiheuttamaan vahinkoon hakemalla valittamalla muutosta työttömyyskassan päätökseen. Käsitykseni mukaan tämä muutoksenhakuaineiston käyttäminen ja sieltä saadun päätöksen odottaminen muodostaa sellaisen erityisen syyn, jonka nojalla työ- ja elinkeinotoimiston menettelyn tutkimiseen on olemassa peruste.

Saamani selvityksen perusteella katson, että Tampereen työ- ja elinkeinotoimiston olisi tullut selvittää kantelijan määräaikäisen työsuhteen (6.6.–12.8.2011) päättymisen jälkeen hänen työttömyyskassastaan uudelleen, milloin kantelijan 500 päivän enimmäisaika on täyttymässä sekä myös työssäoloehtoon laskettavien viikkojen lukumäärä. Näiltä osin arvioin asiaa siis ministeriön kanssa yhteneväisesti. Katsonkin toimiston laiminlyöneen käsitellä kantelijan asiaa perustuslain 21 §:ssä edellytetyllä tavoin asianmukaisesti.

Käytettävissäni olevan selvityksen perusteella kantelijan enimmäisaikan täyttymisestä on jäänyt puuttumaan yksi päivä. Vaje on ollut seurausta siitä, että kantelijalle oli maksettu määräaikäisestä työsuhteesta lomakorvausta, joka oli tullut jaksottaa päivärahaa määrättäessä. Tämä jaksotus ei ole ollut toimiston tiedossa sen arvioidessa enimmäisaikan täyttymistä. Mutta käsitykseni juuri tämänkaltaisten seikkojen vuoksi toimiston olisikin tullut selvittää enimmäisaikaa työttömyyskassasta uudelleen elokuussa 2011. Kuten ministeriö on todennut, toimistojen ei tule ryhtyä arvioimaan yksipuolisesti 500 päivän täyttymisajankohtaa. Näiltä osin tulee kiinnittää Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimiston huomiota henkilökuntansa osaamiseen ja korostaa heille myös huolellisen käsittelyn tärkeyttä määräaikäisyyteen liittyvissä ilmoituksissa.

Mitä tulee toimiston virheellisen menettelyn kantelijalle mahdollisesti aiheuttamaan taloudelliseen menetykseen, totean, että oikeusasiamies on jo usean vuoden ajan antanut ratkaisukäytännössään kannanottoja, joissa viranomaista on suositeltu korvaamaan aiheuttamansa vahinko. Näillä perus- ja ihmisoikeuksien loukkaamisiin liittyvillä hyvitysesityksillä on tähdätty tapahtuneen selvän virheen hyvittämiseen. Kyse on voinut voi olla myös aineettoman vahingon korvaamisesta (ns. kärsimyskorvaus).

Totean lisäksi, että 1.1.2015 tuli voimaan laki valtion vahingonkorvaustoiminnasta. Sillä on haluttu keskittää valtaosa valtioon kohdistuvista vahingonkorvausvaatimuksista Valtiokonttorin käsiteltäväksi. Lakia sovelletaan valtioon kohdistuvan vahingonkorvausvaatimuksen käsittelyyn, jos vaatimus perustuu valtion viranomaisen virheeseen tai laiminlyöntiin. Lainmuutoksen myötä siirrettiin myös eri hallinnonaloilla vahingonkorvausvaatimusten ratkaisemiseen käytettäviä resursseja Valtiokonttoriin.

4

TOIMENPITEET

Saatan jaksossa 3.2. esittämäni käsitykset Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimiston laiminlyönneistä toimiston tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä päätöksestäni. Lähetän päätökseni tiedoksi myös työ- ja elinkeinoministeriölle.

Kantelija on siis kantelussaan katsonut päivärahasa määrän pienentyneen toimiston virheellisen menettelyn seurauksena. Hän on vaatinut virheen korjaamista. Vaatimus on ollut sen kaltainen, että se olisi aiemmin vallinneen oikeusasiamiehen ratkaisukäytännön mukaisesti johtanut hyvitysesityksen tekemiseen toimistolle.

Ottaen huomioon 1.1.2015 voimaan tulleen edellä selostetun lainmuutoksen, lähetän tämän päätökseni ja siihen liittyvät asiakirjat Valtiokonttorille ja pyydän sitä arvioimaan asiaa ja ratkaisemaan asian valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain perusteella. Ennen ratkaisua Valtiokonttori voi tarvittaessa pyytää myös kantelijaa täsmentämään vaatimustaan.

Pyydän Valtiokonttoria ilmoittamaan minulle 10.8.2015 mennessä toimenpiteistään asiassa.

Valtiokonttori ilmoitti suorittaneensa 8.12.2015 kantelijalle ansiopäivärahan menetyksestä korvausta yhteensä 13.993,41 euroa.